

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Landskapslag om ändring av landskapslagen om fredning av skeppsvrak

1997-98

1997-98

nr 6

FR nr 4

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en ändring av landskapslagen om fredning av skeppsvrak (65/74). Genom förslaget sänks åldersgränsen för när ett vrak skall anses fredat från 100 år till 50 år samt föreslås att även juridiska personer genom så kallade kommersiella tillstånd skall kunna erhålla tillstånd för dykverksamhet i landskapet. Dessutom föreslås att en av landskapsstyrelsen godkänd ansvarig ledare som har hembygdsrätt skall vara närvarande vid den versamhet som utövas med stöd av gruppstillstånd eller kommersiella tillstånd. Även personer utan hembygdsrätt kan enligt prövning godkännas som dykledare. Landskapsstyrelsens avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt, i god tid innan dyksäsongen för år 1998 inleds.

Utskottets förslag

Utskottet föreslår att framställningen förkastas eftersom utskottet på ett flertal punkter finner lagförslaget ogenomtänkt.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Enligt utskottets mening är den föreslagna ändringen av landskapslagen om fredning av skeppsvrak inte tillfredsställande. Utskottets inledande invändning är att lagen inte varit föremål för en total översyn fastän så gott som hälften av paragraferna i lagen nu föreslås ändrade. Om en total översyn hade företagits hade ett helhetsgrepp kunnat tas och frågor som i dag lämnas obesvarade kunnat lösas. Som exempel på en sådan öppen fråga kan nämnas övervakningen av lagens efterlevnad.

Utskottet anser att landskapsstyrelsen inte har kunnat påvisa tillräckliga skäl för en sänkning av åldersgränsen för när ett vrak anses fredat från 100 år till 50 år. Utskottet finner inte hänvisningen till bestämmelserna i landskapslagen om kulturhistoriskt värdefulla föremål relevant eftersom det i nämnda lag handlar om utförsel från landskapet. Därtill konstaterar utskottet att lagen om kulturhistoriskt värdefulla föremål också är tillämplig i fråga om utförsel av föremål som härstammar från skeppsvrak. Den föreslagna sänkningen av åldersgränsen kan enligt utskottets bedömning få ekonomiska konsekvenser i och med ökade kostnader för övervakning och förvaring men över dessa kostnader saknas redogörelse i framställningen.

Vidare ställer sig utskottet tveksamt till det föreslagna systemet med olika typer av tillstånd för enskilda personer, grupper av personer och för fysiska eller juridiska personer som bedriver dykverksamhet i vinstsyfte. Enligt utskottet bör landskapsstyrelsen i stället överväga att införa bestämmelser enligt vilka en grupp dykare alltid bör ha en ledare som avlagt ett särskilt prov som närmast kunde jämföras med proven för bilskollärare och fastighetsförmedlare. Något krav på hembygdsrätt för dykledare skulle med ett sådant system enligt utskottets mening inte vara nödvändigt.

Enligt utskottets åsikt finns det i lagförslaget ett flertal oklarheter. Som exempel kan nämnas att frågan om äganderätten till vrak och vrakdelar inte överhuvudtaget berörs i framställningen. Vidare är definitionerna av de begrepp som förekommer i lagen inte till alla delar klara, som exempel kan nämnas att en definition av begreppet "fredning" saknas. Det är enligt utskottets mening angeläget att lagtexten är klar och informativ så att den kan förstås av de dykare som skall följa lagen. Slutligen konstaterar utskottet att det i lagförslaget förekommer icke-könsneutrala begrepp och att lagen också i övrigt är behäftad med mindre språkliga och tekniska oklarheter.

Utskottet föreslår av nämnda anledningar att lagförslaget förkastas och ställer samtidigt sin förhoppning till att landskapsstyrelsen på nytt till lagtinget överlämnar ett förslag till ändring av landskapslagen om skeppsvrak i vilket de synpunkter som utskottet här framfört beaktas.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 12 november 1997 inbegärt kulturutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört lantrådet Roger Jansson, landskapsstyrelseledamoten Harriet Lindeman, lagberedningssekreteraren Hans Selander, kanslinotarie Susanne Björkholm, assistenten Marcus Lindholm, representanten för Ålands dykcenter Lars Selander och representanten för Dykbolaget Ab Benny Gustavsson.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Lundberg, vice ordföranden Viveka Eriksson samt ledamöterna Eklöw, Holmberg och Häggblom.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget måtte förkasta det i framställningen ingående lagförslaget.

Mariehamn den 12 mars 1998

Ordförande

Gunnar Lundberg

Sekreterare

Susanne Eriksson